

**Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania
Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii
dla Gminy Gniew na lata 2024-2025**

Gniew 2023

Spis treści

Rozdział I.....	1
1. Wstęp.....	1
2. Podstawy prawne.....	1
3. Uzależnienie od alkoholu i narkotyków oraz uzależnienia behawioralne jako przyczyna problemów zdrowotnych i społecznych.....	2
3.1 Alkohol.....	5
3.2 Narkotyki.....	8
3.3 Uzależnienia behawioralne.....	9
4. Przemoc domowa i rówieśnicza.....	10
4.1 Przemoc domowa.....	10
4.2. Przemoc rówieśnicza.....	12
5. Kierunki działań w zakresie rozwiązywania problemów uzależnień.....	13
Rozdział II.....	15
1. Cel główny i cele szczegółowe Programu.....	15
2. Zadania i działania Programu.....	17
Rozdział III.....	20
1. Finansowanie zadań Programu	20
2. Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	20
3. Koordynacja i realizacja programu.....	22
4. Monitorowanie problemów uzależnień.....	22
5. Sprawozdawczość i ocena realizacji działań.....	22

Rozdział I

1. Wstęp

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Gniew na lata 2024-2025 zwany dalej Programem określa lokalną strategię z zakresie profilaktyki uzależnień oraz minimalizacji szkód zdrowotnych i społecznych wynikających z używania substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych.

Gminny program rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii powinien w najlepszy możliwy sposób promować zdrowie, zapobiegać używaniu substancji psychoaktywnych i rozwiązywać problemy wynikające z ich używania i uzależniania od nich. Problemy społeczne występujące zarówno na poziomie indywidualnym jak i w skali całej społeczności, współwystępują i układają się w charakterystyczne wiązki problemów. Kontekst tych problemów ma istotne znaczenie dla planowania i podejmowania działań we wszystkich wspomnianych obszarach, a także dla prognozowanych efektów działań.

Program opracowany został na podstawie Diagnozy lokalnych zagrożeń społecznych dla Gminy Gniew 2023, danych Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gniewie, Kampanii profilaktycznej „Odpowiedzialni sprzedawcy Gniew 2023”, danych statystycznych oraz publikacji naukowych. Opracowany we współpracy z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gniewie.

Dokument ten w znacznej części przewiduje kontynuację sprawdzonych działań z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień realizowanych przez Gminę Gniew w latach ubiegłych. Programem objęte są dzieci i młodzież z placówek edukacyjnych z terenu Gminy Gniew, dorośli, osoby zagrożone uzależnieniami, osoby pijące szkodliwie i uzależnione oraz ich rodziny oraz osoby doświadczające przemocy domowej. Program skierowany jest do wszystkich mieszkańców Gminy Gniew.

2. Podstawy prawne

Używanie alkoholu i innych środków psychoaktywnych jest złożonym zjawiskiem społecznym, na które składa się szereg różnych czynników: pozycja społeczna, czynniki psychologiczne, wyuczone w trakcie socjalizacji zachowania, czynniki środowiskowe, uwarunkowania prawne, a także czynniki kulturowe. Z uwagi na to, że jest to problem złożony i dotyczący wielu sfer życia i praktycznie każdego mieszkańca realizuje się działania mające na celu optymalizację problemu i zmniejszenie jego skutków.

Kreowanie postaw zdrowotnych i społecznych sprzyjających profilaktyce zachowań ryzykownych, edukacja, profilaktyka chorób i promocja zdrowia oraz zapobieganie uzależnieniom i ich skutkom zdrowotnym i społecznym to zadania z obszaru zdrowia publicznego.

Ustawodawca w art. 7 ust 1 pkt 5 z dnia 8 marca 1990 ustawy o samorządzie gminnym określił realizację zadań z zakresu ochrony zdrowia jako jedno z zadań własnych gminy. Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi w art. 4¹ mówi, że do zadań własnych gmin związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracją społeczną osób uzależnionych zalicza się m in. prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnień behawioralnych, w szczególności dla dzieci i młodzieży. Kolejną ustawą nakładającą na gminy obowiązki związane z ochroną zdrowia jest art 10 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii m in. zadania w zakresie: działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i zapobiegawczej, leczenia, rehabilitacji i reintegracji osób uzależnionych.

Przy tworzeniu Programu uwzględnione zostały cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, określone w Narodowym Programie Zdrowia 2021-2025, stanowiący załącznik do ustawy z dnia 11 września 2015r. o zdrowiu publicznym oraz wytyczne wynikające z rekomendacji do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w 2023 Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom.

3. Uzależnienie od alkoholu i narkotyków oraz uzależnienia behawioralne jako przyczyna problemów zdrowotnych i społecznych

American Psychiatric Association definiuje uzależnienie jako chorobę mózgu polegającą na kompulsywnym używaniu jakiejś substancji pomimo negatywnych konsekwencji. Uzależnienie wywołuje nieodpartą chęć zażywania określonych substancji bądź wykonywania określonych czynności.

Uzależnienia są bardzo powszechne, i jak podaje National Health Service jedna na trzy osoby jest od czegoś uzależniona. Według Światowej Organizacji Zdrowia ponad 5% wszystkich chorób i uszkodzeń ciała na świecie można przypisać nadużywaniu alkoholu. Alkohol powoduje 3 mln śmierci rocznie, czyli ponad 5% wszystkich zgonów na świecie. Wpływa na ponad 200 rodzajów chorób i znajduje się na trzecim miejscu wśród czynników ryzyka dla zdrowia.

Rozróżnia się dwa rodzaje uzależnienia:

- chemiczny, czyli uzależnienie od substancji, najczęściej mówimy tutaj o alkoholizmie, uzależnieniu od narkotyków i innych substancji psychoaktywnych,
- behawioralny – uzależnienie od zachowań. Kompulsywne zachowania, które są powtarzane, nawet jeśli dana osoba tego nie chce, jest szkodliwe a nawet niebezpieczne. Przykładem uzależniania behawioralnego jest np. hazard, zakupoholizm, uzależnienie od internetu, gier komputerowych, sportów ekstremalnych itp.

Przyczyny uzależnienia od alkoholu i innych substancji są różnorodne. Czasami jest to presja strony rówieśników, strach przed wykluczeniem z grupy. Czasami kultura picia w danym kraju, odreagowywanie stresu i napięć itp. są jednak pewne czynniki ryzyka, które zwiększają szansę na uzależnienie od alkoholu czy innej substancji.

Kultura normalizująca picie alkoholu w danym kraju sprzyja uzależnieniu. Istnieje wtedy szansa, że regulacje prawne kontrolujące produkcję i sprzedaż nie utrudniają za bardzo dostępu do tej używki. Nawet osoby nieletnie mogą stosunkowo łatwo kupić alkohol. Ogromny wpływ na uzależnienie ma również indywidualna sytuacja osoby uzależnionej od alkoholu, np. sytuacja rodzinna – traumatyczne dzieciństwo i potrzeba chwilowej ulgi, brak kontroli rodzicielskiej i świadomość o negatywnych skutkach substancji. Kolejnym czynnikiem ma również płeć i sposób wychowania dzieci. Kobiety piją rzadziej, mężczyźni często odreagowują trudne sytuacje sięgając

po alkohol. Do czynników zwiększających ryzyko wystąpienia choroby alkoholowej można doliczyć wiek, sytuację socjoekonomiczną i historię rodziny. Jednak sam fakt uzależnienia od alkoholu czy innej sytuacji zależy od indywidualnych cech osoby, podejścia do używek, czasu i postrzegania substancji psychoaktywnych. Uzależnienia od substancji chemicznych rozwijają się stopniowo. Naukowcy w tym procesie wyróżniają cztery etapy: eksperymentowanie, zażywanie okazjonalne, zażywanie regularne, które następnie przechodzi w ostatni etap, czyli uzależnienie

Drugą grupę czynników uzależniających stanowią stale powtarzane czynności, np. jedzenie słodczy, robienie zakupów, hazard, oglądanie telewizji, gry komputerowe, korzystanie z internetu i telefonu. Ze względu na skalę zjawiska uzależnienia behawioralne stają się bardzo poważnym problemem społecznym. Do tego problem uzależnień behawioralnych jest ciągle traktowany marginalnie. Paradoksalnie uważa się, że są bezpieczniejsze o mniejszych negatywnych konsekwencjach dla zdrowia i skutków społecznych. Takie nastawienie mija się z prawdą. Jest to rosnący problem, szczególnie niebezpieczny wśród dzieci i młodzieży, która dorasta w świecie pełnym pokus i możliwości. Dorośli odreagowują swoje problemy i niepowodzenia grając w gry hazardowe, licząc na szczęście, kupują niepotrzebne produkty czy korzystają z upiększania ciała.

Problemy związane z uzależnieniem wpływają na wiele sfer życia osoby uzależnionej oraz jej bliskich. Spożywanie alkoholu, przyjmowanie narkotyków, negatywnie odbijają się nie tylko na zdrowiu fizycznym, ale również psychicznym. Uzależnienia od czynności sprawiają, że osoba uzależniona traci czas i pieniądze, ma coraz gorszy kontakt z rodziną oraz z najbliższymi. Uzależnienia behawioralne często skutkują poważnymi zaburzeniami psychicznymi, np. fobiami, depresją, stanami lekowymi.

Rosnące problemy w sferze uzależnień, zmiany zachowań konsumentów i użytkowników, szkody społeczne i ekonomiczne, rosnące koszty leczenia i terapii są poważnym problemem, którym trzeba się interesować i zajmować. Rozwiązywać problemy na skali całego państwa, ale również lokalnej społeczności i rodziny.

Działania na poziomie gminy realizuje się poprzez tworzenie programu profilaktyki i wprowadza zaplanowane działania dla mieszkańców w zaplanowanym czasie. Program opiera się na przeprowadzonych badaniach i wynikających z nich potrzeb. W 2023r. została przeprowadzona diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych na terenie gminy. Gmina Gniew ma 15 180 mieszkańców, a średnia wieku mieszkańców wynosi 40,9 lat. W badaniu brało udział 150 osób dorosłych, w tym 84 kobiet i 66 mężczyzn. Średnia wieku respondentów wynosiła 38 lat. W badaniach brali również udział uczniowie ze szło na terenie gminy. 201 uczniów z klas 4-6, 117 uczniów klas 7-8 szkół

podstawowych oraz 98 uczniów szkoła ponadpodstawowa. Łącznie 416 uczniów.

Z przeprowadzonych badań wynika, że dla mieszkańców Gminy Gniew najistotniejszymi problemami społecznymi są przemoc domowa (89%), cyberprzemoc (89%) oraz zanieczyszczenie powietrza (88%). Istotnymi problemami dla mieszkańców gminy są również uzależnienie od narkotyków i dopalaczy (76%), uzależnienia behawioralne (70%), uzależnienie od alkoholu (67%). w kwestii rozpowszechnienia poszczególnych uzależnień w lokalnym środowisku, za najbardziej powszechne uzależnienia mieszkańcy Gminy Gniew uznali: sieciorolizm (98%), alkoholizm (88%) oraz zakupoholizm (77%), pracoholizm (71%). Hazard i narkomania nie są bardzo rozpowszechnione w gminie. Otrzymały odpowiednie 29% i 12%.

3.1 Alkohol

Alkohol jest najbardziej popularną substancją psychoaktywną. Dostępną w większości sklepów spożywczych i sklepach monopolowych, stacjach benzynowych, barach i restauracjach. Może kupić go każdy kto ukończył 18 r.ż. Wybierając spośród różnych trunków i o różnych pojemnościach.

W ostatnich latach można zauważyć trzy trendy na rynku napojów alkoholowych w Polsce. Będą miały one zarówno pozytywny jak i negatywny wpływ na sposób konsumpcji alkoholu. Jednym z nich jest wybieranie przez konsumentów alkoholi droższych, uważanych za produkty lepszej jakości. Tendencja ta sprzyja budowaniu kultury picia rekreacyjnego, nie ilość a jakość ma znaczenie. Drugim trendem jest zakup alkoholi w mniejszych opakowaniach, tzw. „małpki”. Polacy wypijają prawie miliard małych buteleczek wódki rocznie. Małe ilości sprzedawane są głównie w między 6.30 a 8.30 rano oraz po godzinie 16.00. Oznacza to, że nabywane są głównie przed i po pracy. Osoby sięgające po małe opakowania mają poczucie, że znaleźli sposób na niewidzialne picie, które w konsekwencji trudniej kontrolować. Taka postawa sprzyja picciu ryzykownemu i szkodliwemu. Zwiększa złudne poczucie kontroli nad tym ile, się pije. Trzeci trend to dynamiczny rozwój kategorii piw bezalkoholowych, który w 2018 roku wzrósł o 80%. Z badań wynika, że większość osób pijących piwa bezalkoholowe to kobiety w wieku 25-40 lat. Zarówno kobiety jak i mężczyźni w swoich wyborach kierują się smakiem i orzeźwieniem, a także chęcią zachowania kontroli czy pełnej sprawności w sytuacji kierowania pojazdami. Wybór piw bezalkoholowych jest pożądanym kierunkiem rozwoju rynku z punktu widzenia poprawy struktury spożycia alkoholu

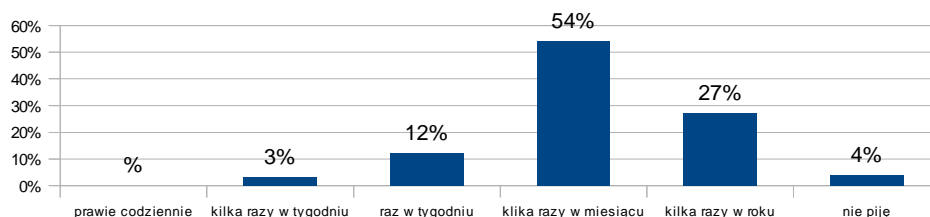
w Polsce. Przyczynia się do budowania odpowiedzialnych postaw konsumentów wobec alkoholu.¹

Choroba alkoholowa to obecnie jeden z największych problemów społecznych, który w skutkach może być niebezpieczny tak jak inne choroby psychiczne czy somatyczne.

Choroba alkoholowa negatywnie odbija się nie tylko na zdrowiu uzależnionego, ale przynosi negatywne skutki również w wymiarze społecznym. Skutki odczuwają wszyscy: sam uzależniony, jego rodzina, bliscy, ludzie z najbliższego otoczenia oraz osoby obce, np. ofiary wypadków drogowych, ofiary przemocy, naruszanie zasad bezpieczeństwa publicznego, przestępczość itp.

Alkoholizm to choroba, która dotknąć każdego, bez względu na wiek, płeć, status społeczny oraz pochodzenie. Każdy kto spożywa alkohol może stać się alkoholikiem.

Badania przeprowadzone wiosną w Gminie Gniew i dotyczące spożywania alkoholu wyglądają następująco. Badani podają, że wiek rozpoczęcia inicjacji alkoholowej to 13-15 lat – tak twierdzi 41% ankietowanych, w wieku 16-18 lat inicjację alkoholową ma za sobą 59% ankietowanych. 4% mieszkańców deklaruje abstynencję, 27% spożywa alkohol kilka razy w roku, natomiast 54% kilka razy w miesiącu, 12% kilka razy w tygodniu, a 3% prawie codziennie.

Źródło: Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych Gmina Gniew 2023

Oprócz częstotliwości spożywania alkoholu ważną kwestią jest jego ilość. Porcja standardowa alkoholu (tzn. 10 g czystego, 100% alkoholu) zawarta jest w ok 250 ml piwa o mocy 5% (pół butelki), ok. 100 ml wina o mocy 12% (jeden kieliszek wina) oraz ok. 30 ml wódki o mocy 40% (mały kieliszek wódki). Badani najczęściej deklarowali, że spożywają jednorazowo 3-4 porcje alkoholu – 50% ankietowanych oraz 5-6 porcji, czyli 27%.

Z przeprowadzonych badań na terenie Gminy Gniew można wywnioskować, że czym starsi uczniowie, tym częściej sięgają po alkohol. 96% najmłodszych klas podstawowych i 78% uczniów klas 7-8 deklaruje, że nigdy nie próbowała alkoholu. 41% uczniów szkół ponadpodstawowych deklaruje inicjację alkoholową. Głównymi alkoholami jest piwo i wódka. Część badanych uczniów deklaruje, że wie gdzie alkohol może kupić osoba niepełnoletnia.

1 <https://pracodawcyrp.pl/upload/files/2020/01/2020-02-03-alkohol-w-polsce-raport-pracodawcyrp.pdf>

Często przyczyną tego jest chęć zaimponowania rówieśnikom, tak jest w klasach szkoły podstawowej, uważa tak ok. 40%. W klasach szkoły ponadpodstawowej 57 % uczniów twierdzi, że alkohol pija w celu lepszej zabawy. Zdarza się też, że uczniowie sięgają po alkohol, po to aby zapomnieć o problemach i kłopotach – 24% uczniów 7-8 klas szkoły podstawowej i ponadpodstawowej.

100% mieszkańców gminy uważa, że w okolicy znajduje się odpowiednia liczba punktów w, których można kupić alkohol, jednak 32% mieszkańców chciałoby, aby dostęp był ograniczony lub kontrolowany. Mieszkańcy uważają, że osoby pijące alkohol zagrażają bezpieczeństwu w lokalnym środowisku, tak uważa 42 badanych.

Kampania profilaktyczna „Odpowiedzialni Sprzedawcy Gniew 2023r.,” została zrealizowana we wrześniu 2023r. Jej celem było sprawdzenie zachowań sprzedawców pod kontem sprzedaży nieletnim alkoholu, przygotowania miejsc do sprzedaży alkoholu z odpowiednim oznaczeniem i umieszczeniem informacji dotyczącej sprzedaży alkoholu i jego szkodliwości oraz szkoleniem sprzedawców z obowiązujących przepisów. Kampania w Gminie Gniew przeprowadzona została po raz trzeci. I jej wyniki przedstawiają się dobrze. Na 41 punktów, w których przeprowadzono kampanię 39 sprzedawców zachowało należyłą ostrożność w stosunku do osób na granicy pełnoletności. W ubiegłym roku, podczas podobnych działań w trzech punktach nie zachowano się odpowiednio w stosunku do nieletnich. Wobec powyższych można stwierdzić, że młodzież w znikomym stopniu i z dużym utrudnieniem może zakupić napoje alkoholowe. Nie wszystkie punkty mają odpowiednio zamieszczone obowiązkowe informacje o szkodliwości napojów alkoholowych i ograniczeniach ich sprzedaży. 10 punktów nie spełniło tych wymagań. W jednym punkcie osoba nieletnia próbowała sprzedać alkohol nieletniemu. W żadnym punkcie nie występuje widoczna promocja i reklama napojów alkoholowych wysokoprocentowych.²

Twierdzenie	Zdecydowanie zgadzam się	Raczej zgadzam się	Raczej nie zgadzam się	Zdecydowanie nie zgadzam się
Alkohol zawarty w piwie jest mniej groźny niż ten zawarty w wódce	33%	50%	15%	2%
Dostęp do alkoholu powinien być ograniczony lub kontrolowany	5%	27%	60%	8%
Osoby pijące alkohol zagrażają bezpieczeństwu w moim środowisku lokalnym	9%	33%	41%	17%
Osoby nieletnie mogą z łatwością kupić alkohol w lokalnych sklepach	5%	25%	36%	34%
Picie alkoholu pomaga w trudnych	4%	12%	29%	55%

2 Kampania profilaktyczna „Odpowiedzialni sprzedawcy Gniew 2023”

sytuacjach życiowych				
Prowadzenie samochodu po niewielkiej ilości alkoholu jest bezpieczne	3%	9%	23%	65%
Kobiety w ciąży mogą bezpiecznie pić niewielkie ilości alkoholu	1%	5%	11%	83%

Źródło: Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych Gmina Gniew 2023

W lokalnym społeczeństwie panuje mit, że alkohol zawarty w słabszych napojach np. piwie, winie jest mniej szkodliwy, tak twierdzi 83% badanych mieszkańców. 12 % badanych twierdzi, że alkohol pomaga w trudnych sytuacjach, a 88% osób temu przeczy i wie, że napoje alkoholowe nie pomagają przy problemach. Kolejną kwestią jest spożywanie alkoholu przez kobiety w ciąży. 94% respondentów jest świadomych tego, że nawet niewielkie ilości alkoholu mogą być niebezpieczne dla płodu i przyczynić się do wad rozwojowych. W kwestii spożywania alkoholu przez kierowców 88% badanych prawidłowo uważa, że prowadzenie samochodu po spożyciu alkoholu jest niebezpieczne³.

Diagnoza przeprowadzona wiosną w gminie pokazuje, że młodzi ludzie próbują kupić alkohol. 47% badanych sprzedawców twierdzi, że zdarza się to kilka razy w miesiącu. 60 % sprzedawców zawsze sprawdza wiek, jeśli ma wątpliwości co do wieku, 37% robi to często. 100% badanych twierdzi, że kontrola punktów sprzedaży w Gminie Gniewie funkcjonuje dobrze. Kontrole prowadzone są przez cały rok w punktach sprzedaży napojów alkoholowych, według ustalonego harmonogramu. Kontroli dokonuje Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gniewie. W ubiegłym roku przeprowadzono 32 kontrole.

3.2 Narkotyki

Z analizy wskaźników podaży dotyczących powszechnie stosowanych niedozwolonych środków odurzających w Unii Europejskiej, wynika że dostępność wszystkich rodzajów substancji jest w dalszym ciągu wysoka. Wykrywane są duże ilości narkotyków przemycających do Europy, poza tym nasz kontynent jest ważnym obszarem produkcji niektórych substancji, zwłaszcza narkotyków syntetycznych i konopi indyjskich. Ponadto łatwemu dostępowi do narkotyków towarzyszy większa różnorodność substancji niedozwolonych na rynku, narażając konsumentów na szerszy asortyment substancji psychoaktywnych.⁴

Osoby używające narkotyków mogą być bardziej narażone na szkodliwe skutki zdrowotne,

³ Kampania profilaktyczna „Odpowiedzialni sprzedawcy Gniew 2023”

⁴ https://www.emcdda.europa.eu/publications/european-drug-report/2023/drug-situation-in-europe-up-to-2023_pl

np. zatrucia i zgony, ponieważ konsumują, często nieświadomie substancje o większej sile działania lub nowsze narkotyki, bądź mieszaniny substancji, które mogą zwiększyć potencjalne szkody zdrowotne.

Badania przeprowadzone na początku 2023 roku w Gminie Gniew przedstawiają sytuację w lokalnym środowisku. Wynika z nich, że 22% badanych zna co najmniej jedną osobę zażywającą narkotyki lub dopalacze, 78 % badanych twierdzi, że w swoim otoczeniu nie ma osób przyjmujących substancje odurzające. Najpopularniejszym narkotykiem wśród mieszkańców gminy jest marihuana i haszysz (19%) na drugim miejscu plasuje się amfetamina (4%). 99% badanych nie wie gdzie można kupić narkotyki i dopalacze.

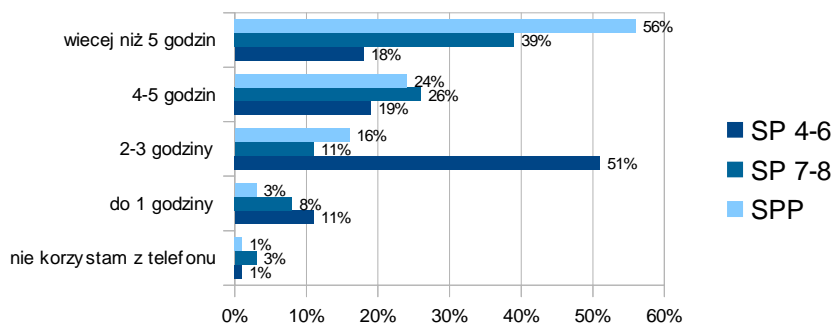
Wyniki badań przeprowadzonych w gminie pokazują, że niektórzy uczniowie mogą przejawiać problemy z przyjmowaniem narkotyków. 11% uczniów SP 4-6, 32% SP 7-8 oraz 36% SPP wskazuje, że ich rówieśnicy mają kontakt z narkotykami albo dopalaczami. 12% uczniów szkoły ponadpodstawowej deklaruje, że przyjmowali substancje psychoaktywne takie jak narkotyki lub dopalacze. 11% uczniów SP 4-6, 26% Sp 7-8 oraz 27% SPP odpowiedziało, że łatwo jest kupić narkotyki i dopalacze, co może oznaczać, że oni lub ich znajomi dokonywali próby zakupu.

3.3 Uzależnienia behawioralne

Uzależnienia behawioralne są definiowane, jako szkodliwe dla zdrowia psychicznego i fizycznego zachowania kompulsywne, które oparte są na przymusie określonego postępowania, bez względu na świadomość i dotkliwość wywołanych szkód.

Do podstawowych uzależnień behawioralnych zalicza się: cyberuzależnienia, patologiczny hazard, zakupoholizm, patologiczne zaburzenia jedzenia, seksoholizm, pracoholizm itp.

Wraz z wiekiem wzrasta liczb godzin przeznaczonych na korzystanie z komputera, nie licząc wykorzystania go do nauki. 6 godzin dziennie na korzystanie z komputera przeznaczają 11% uczniów klas 4-6, 14% uczniów z klas 7-8, a 17 % uczniów szkoły ponadpodstawowej. Komputer najczęściej używany jest do słuchania muzyki, nauki, oglądania filmów, kontakt ze znajomymi i do grania w gry online. Gorzej wygląda sytuacja korzystania z telefonu. Skalę problemu przedstawia poniższy wykres:

Źródło: Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych Gmina Gniew 2023

Na którym widać, że ponad połowa uczniów szkoły ponadpodstawowej korzysta z telefonu ponad 5 godzin dziennie. 26% uczniów klas 7-8 – 19% uczniów klas 4-6 spędza z telefonem ok 4-5 godzin. Korzystanie z telefonu dla dużej grupy uczniów to najczęstszy sposób na spędzanie czasu wolnego. 79% uczniów klas 4-6, 65% uczniów klas 7-8 oraz 54% młodzieży szkół ponadpodstawowych deklaruje, że brak dostępu do Internetu nie miałyby dla nich znaczenia lub też wpływ ten byłby niewielki. Jednak spora część uczniów odczuwałaby negatywnie brak dostępu do Internetu: 9% uczniów klas 4-6, 11% uczniów klas 7-8 i 17% uczniów szkoły ponadpodstawowej. Dla nich byłaby to tragedia. Ponad połowa uczniów klas 7-8 i ponadgimnazjalnych twierdzi, że najbardziej rozpowszechnione uzależnienia to uzależnienie od smartfona, siecioholizm.

Internet jest narzędziem komunikacji, edukacji i rozrywki. Jednak oprócz korzyści występują również zagrożenia związane z występowaniem różnych zagrożeń: przestępstw internetowych, cyberbullyingu, skaltingu, sekstingu, szantażu, hatingu. Badanym uczniom nie są obce te pojęcia. 30% uczniów klas 4-6, 40% uczniów klas 7-8 oraz 48% uczniów klas ponadpodstawowych doświadczyło w Internecie zjawiska hatingu, potocznie zwanego hejtowaniem. Uczniowie również często byli odbiorcami obraźliwych wiadomości z obelgami i wyzwiskami (SP 4-6-28%, SP 7-8 – 38%, SPP – 43%), a także ofiarami udostępniania osobom trzecim ich prywatnych wiadomości (SP 4-6 – 25%, SP 7-8 - 44%, SPP – 46%).

Kolejnym problemem są gry hazardowe. Mówi się o nim jako ukryty nałóg, ponieważ nie widać od razu wyraźnych symptomów uzależnienia. Często występuje z innymi uzależnieniami, pierwsze kroku w świecie hazardu, to zwykle korzystanie z gier internetowych, automatów, zakładów bukmacherskich. 9% dorosłych mieszkańców Gminy Gniew ma za sobą doświadczenia związane z grami. Głównie ze względów finansowych i rozrywkowych. Uczniowie w większości nie mają doświadczenia z internetowymi grami na pieniądze, czasami zdarzyło się wysłanie płatnego smsa.

4. Przemoc domowa i rówieśnicza

4.1 Przemoc domowa

Przemoc zarówno fizyczna, jak i psychiczna, jest zjawiskiem dość powszechnym w polskiej rzeczywistości. Jest to zjawisko niezwykle trudne do zbadania, ponieważ osoby doświadczające przemocy w różny sposób zniekształcają swoje doświadczenia, np. racjonalizując zachowanie sprawcy lub go usprawiedliwiają.

„Przemoc to intencjonalne działanie lub zaniechanie jednej osoby wobec drugiej, które wykorzystując przewagę sił narusza prawa i dobra jednostki, powodując cierpienia i szkody”⁵.

O przemocy możemy mówić, wtedy gdy zostaną spełnione cztery warunki: intencjonalne działanie lub zaniechanie, przewaga sił, narusza prawa i dobra osobiste drugiej osoby oraz osoba wobec której stosowana jest przemoc doznaje cierpienia i szkód fizycznych i psychicznych.

Z badań przeprowadzonych na początku roku 2023r w Gminie Gniew wynika, że 1% mieszkańców deklaruje, że ma w swoim otoczeniu osoby doświadczające przemocy w rodzinie, a 7% nie jest pewna, ale podejrzewa, że może do tego dochodzić.

W Gminie Gniew powołany jest Zespół Interdyscyplinarny, który zajmuje się przemocą domową. W latach 2020 - 2022 liczba zakładanych Niebieskich Kart utrzymywała się na podobnym poziomie.

	2020r.	2021r.	2022r.
M-GOPS	1	1	2
Policja	18	20	16
GKRPA	1	-	-
Razem	20	21	18

Źródło: *Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych Gmina Gniew 2023*

Najczęściej procedurę rozpoczynała policja. W ramach, której powoływane były grupy robocze. W czasie pandemii za pośrednictwem zdalnych środków komunikacji on-line i kontaktu telefonicznego, po pandemii również osobistego. Funkcjonował schemat pracy, w której pracownik socjalny pracował z ofiarą przemocy, natomiast ze sprawcą pracował policjant.

Przemoc domowa przybiera różne formy. Według przeprowadzonych na terenie gminy Gniew badań wynika, że najczęściej występuje przemoc psychiczna, a po niej przemoc fizyczna.

⁵ <https://niebieskalinia.info/index.php/przemoc-w-rodzynie/6-co-to-jest-przemoc>

Poniższa tabela przedstawia dokładne dane.

	2020r.	2021r	2022r
Przemoc fizyczna	38	26	25
Przemoc psychiczna/emocjonalna	57	32	52
Przemoc seksualna	2	1	0
Przemoc ekonomiczna	3	5	7
Zaniedbanie	0	4	2

Źródło: *Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych Gmina Gniew 2023*

Żeby zobrazować skale przemocy warto zapoznać się z raportem i zobaczyć skale przemocy w szerszym kontekście. Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej zleciło przeprowadzenie badań pod nazwą „Ogólnopolska diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie”. Według Polaków przemoc w rodzinie jest zjawiskiem stosunkowo częstym. W opinii ankietowanych najbardziej rozpowszechniona jest przemoc psychiczna. 9% osób (a więc co jedenasta osoba) sądzi, że dotyczy niemal każdego gospodarstwa domowego, a kolejne 25% jest zdania, że dotyczy dużej części tj. ponad połowy. Z drugiej strony co dziesiąta osoba uważa, że to zjawisko, które występuje bardzo rzadko (8%) lub wcale (2%). Jeśli chodzi o przemoc fizyczną, to w jej przypadku jako zjawisko co najmniej częste postrzega ją 24% ankietowanych, a jako bardzo rzadkie lub w ogóle nie występujące 15%. Kobiety i mężczyźni nieco różnią się w tym, jak postrzegają przemoc. W największym stopniu w odniesieniu do stwierdzenia „Rodzice mają prawo bić swoje dzieci”, z którym zgadza się 13% mężczyzn i 5% kobiet. Ogólną regułą jest to, że mężczyźni w większym zakresie akceptują dopuszczalność analizowanych w badaniu przejawów przemocy.⁶

Przemoc domowa jest skutkiem wielowiekowego, społecznego pozwolenia na krzywdzenie najbliższych osób, w szczególności kobiet i dzieci. W wielu środowiskach akceptuje się bicie, stosowanie kar cielesnych. Przemoc bywa przekazywana z pokolenia na pokolenie. Dzieci wychowujące się w rodzinach, w których krzywdzi się bliskich, przyswajają zachowania dorosłych. Uczą się, że przemoc to najlepszy i najbardziej skuteczny sposób rozwiązywania konfliktów. Kolejnym czynnikiem ryzyka występowania przemocy domowej jest stres związany z aktualną sytuacją społeczno – ekonomiczną rodziny. Bezrobocie, problemy finansowe, mieszkaniowe, zdrowotne w także nawarstwienie się różnych problemów może wywołać frustrację.

Badania dowodzą, że większość osób stosujących przemoc domową jest pod wpływem środków odurzających: alkoholi u narkotyków. Osłabia on kontrolę własnych zachowań, zwiększa

⁶ <https://fundacjaart.pl/wp-content/uploads/2020/08/ogolnopolska-diagnoza-zjawiska-przemocy-w-rodzinie.pdf>

prawdopodobieństwo reagowania złością i gniewem na trudności i niepowodzenia życiowe i zaburza ocenę sytuacji. Warto jednak podkreślić, że nadużywanie alkoholu nie jest ani koniecznym, ani wystarczającym warunkiem stosowania przemocy. Obecny stan badań wskazuje a to, że nie ma związku przyczynowo – skutkowego między przemocą a alkoholem, ale można mówić o współwystępowaniu tych zjawisk.

4.2. Przemoc rówieśnicza

Zjawisko przemocy w środowisku młodych ludzi jest problemem aktualnym i wymagającym podjęcia odpowiednich działań. Przemoc rówieśnicza dzieje się wtedy, gdy młody człowiek doznaje przemocy o charakterze dręczenia, czyli doświadcza przemocy charakteryzującej się powtarzalnością (regularnością), nierównowagą sił oraz intencjonalnością. Powtarzalność przejawia się tym, że osoby dokonujące agresji wielokrotnie atakują tę samą osobę. Szkodliwość przemocy rośnie wraz z dysproporcją siły pomiędzy sprawcami, a osobą doświadczającą przemocy. Intencjonalność przejawia się tym, że przemoc stosują młodzi ludzie, którzy celowo chcą skrzywdzić inną osobę i często odczuwają przy tym satysfakcję. Do konsekwencji przemocy rówieśniczej po stronie ofiary zalicza się depresję, lęk społeczny, obniżone poczucie własnej wartości, czy nawet próby samobójcze.

Z przeprowadzonych w Gminie Gniew badań wynika, że spora część uczniów nie jest ofiarami przemocy fizycznej ze strony innych uczniów: 52% SP 4-6, 35% 7-8SP, 56%SPP). Jednak jest grupa uczniów, która doświadcza przemocy fizycznej ze strony uczniów (SP4-6 7%, SP 7-8 15%, SPP 10%). Uczniowie młodszych klas podstawowych najczęściej są ofiarami przemocy fizycznej (bicie, szarpanie, kopanie, itp.), natomiast starsi uczniowie szkoły podstawowej i klas szkoły ponadpodstawowej są częściej ofiarami przemocy psychicznej (zastraszania, przezywania itp.) Agresja słowna spotyka 25% uczniów klas 4-6 SP, 48% uczniów klas 7-8 i 31% uczniów klas SPP. Z powyższych badań wynika, że problem przemocy rówieśniczej dotyka również uczniów Gminy Gniew, w różnym stopniu. Widać, że problem istnieje i nie można go bagatelizować.

5. Kierunki działań w zakresie rozwiązywania problemów uzależnień

Analiza wybranych zagadnień Diagnozy lokalnych zagrożeń społecznych dla Gminy Gniew

wskazuje na niezbędne kierunki działań w zakresie rozwiązywania problemów uzależnień dla mieszkańców, kadr, uczniów, rodziców, min.:

- prowadzenie kampanii informacyjnej dotyczącej negatywnych skutków zdrowotnych, społecznych i prawnych wynikających z nadużywania alkoholu, a także mechanizmów uzależnienia,
- inicjowanie współpracy pomiędzy instytucjami oraz organizacjami działającymi w obszarze uzależnień,
- organizowanie szkoleń i kursów mających na celu podnoszenie kompetencji kadr, oraz zaangażowanie tych podmiotów w prowadzenie kampanii,
- współpraca z Policją, przeprowadzenie kampanii informacyjnej na temat konsekwencji prowadzenia pojazdów pod wpływem alkoholu,
- działania informacyjne na temat podejmowanych działań przez lokalne władze w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom,
- kampania informacyjna, szkolenia sprzedawców, zapoznanie pracowników punktów sprzedaży napojów alkoholowych z procedurą skutecznej odmowy sprzedaży,
- organizacja spotkań, pogadarek, zajęć i warsztatów dla uczniów, które będą wskazywały negatywne skutki picia alkoholu i używania innych substancji, rozwijały asertywną postawę, kształtowały podstawy wolne od używek oraz promowały zdrowy styl życia.
- nauka zasad bezpiecznego korzystania internetu, w tym kształtowanie postaw uczniów sprzyjających podejmowaniu racjonalnych decyzji związanych z czasem i doborem treści programów komputerowych i Internetu,
- ukazanie wpływu hazardu na funkcjonowanie młodego człowieka
- poznanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego,
- poszerzenie wiedzy i kompetencji nauczycieli oraz rodziców poprzez szkolenia i spotkania.

Mieszkańcy Gminy Gniew wskazali, że widzą potrzebę realizacji działań z zakresu profilaktyki uzależnień – 84% badanych. Respondenci wskazali potrzebę wsparcia psychologicznego dla rodzin (58%), konsultacje z terapeutą uzależnień (21%), warsztaty profilaktyczne, to (13%), to główne działania których oczekują mieszkańcy gminy.

Świadczy to o wysokim poziomie wiedzy mieszkańców na temat tego, jak istotne jest ograniczanie rozmiarów używania substancji psychoaktywnych: alkoholu, narkotyków, nowych

substancji psychoaktywnych. A tym samym zapobiegać szkodom zdrowotnym i społecznym, które związane są bezpośrednio i pośrednio z używaniem ww. substancji. Groźne choroby, wypadki drogowe, konflikty z prawem, akty agresji, choroby wrodzone, problemy w relacjach z innymi, problemy z nauką, to niektóre z występujących problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, a bardzo istotnych i ważnych. Z tymi problemami mierzą się zarówno osoby uzależnione jak i ich otoczenie, rodziny, bliscy, sąsiedzi, nauczyciele, współpracownicy, użytkownicy dróg, pracownicy społeczni, policjanci, lekarze. Rosnące koszty leczenia osób uzależnionych, dostępność do specjalistów, terapii, wypadki drogowe, przemoc domowa, dzieci rodzące się z FASD są współczesnymi problemami i wartymi uwagi. Ważnymi z punktu widzenia każdego obywatela. Warto jest próbować zapobiegać, uczyć, informować, aby zmniejszyć skalę problemów związanych z alkoholem, narkotykami, dopalaczami, uzależnieniami behawioralnymi.

Rozdział II

1. Cel główny i cele szczegółowe Programu

Celem głównym Programu jest przeciwdziałanie uzależnieniom poprzez prowadzenie działań edukacyjnych, informacyjnych i profilaktycznych oraz ograniczanie szkód zdrowotnych i społecznych wynikających z uzależnień realizowane poprzez działania terapeutyczne i rehabilitacyjne.

Cele szczegółowe Programu:

1. Upowszechnianie i zwiększanie wiedzy na temat zagrożeń i szkód związanych z używaniem alkoholu i narkotyków oraz wiedzy na temat uzależnień behawioralnych
2. Zapewnienie i zwiększenie oferty profilaktycznej w zakresie uzależnień.
3. Promowanie zdrowego stylu życia, wzmacnianie czynników chroniących przed uzależnieniami oraz przeciwdziałanie zachowaniom ryzykownym wśród wszystkich mieszkańców Gminy Gniew.
4. Zapewnienie profesjonalnej pomocy dla osób używających alkohol i narkotyki szkodliwie oraz członków ich rodzin, w tym osób doznających przemocy domowej.
5. Poprawa jakości życia osób i rodzin z problemami uzależnień, zagrożonych wykluczeniem

społecznym oraz osób i rodzin z doświadczeniem przemocy, redukcja szkód, readaptacja i reintegracja społeczna.

Cele Programu osiągnęte będą poprzez podnoszenie poziomu wiedzy i świadomości mieszkańców Gminy Gniew na temat uzależnienia od alkoholu, narkotyków i uzależnień behawioralnych. Podejmowane działania będą zmierzały do zmiany struktury spożycia alkoholu, podnoszenie kompetencji kadr, prowadzenie skoordynowanych działań profilaktycznych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych.

Główny cel Programu realizowany będzie w obszarach:

- profilaktyki uniwersalnej – adresowanej do dzieci, młodzieży i dorosłych bez względu na stopień indywidualnego ryzyka wystąpienia problemów związanych z używaniem alkoholu i innych substancji psychoaktywnych,
- profilaktyki selektywnej – adresowanej do grup o podwyższonym ryzyku wystąpienia problemów związanych z używaniem alkoholu i innych substancji psychoaktywnych,
- profilaktyki wskazującej – adresowanej do grup osób, które demonstrują wczesne symptomy problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, ale nie spełniających kryteriów diagnostycznych picia szkodliwego lub uzależnienia,
- terapii – obejmując osoby wymagające specjalistycznej pomocy w związku z uzależnieniem,
- rehabilitacji – realizacja programu readaptacji poprzez wsparcie psychologiczne, socjalne i społeczne oraz wsparcie działalności środowisk abstynenckich.

Profilaktyka uzależnień to świadome działanie nastawione na jednostki lub grupy społeczne, mające na celu ograniczenie rozmiarów używania i nadużywania substancji psychoaktywnych oraz zapobieganie różnorodnym problemom z tym związanym, zanim one wystąpią. „Profilaktyka ukierunkowana jest na zapobieganie problemom, dysfunkcjom, zaburzeniom lub chorobom, to działanie nastawione na redukcję czynników ryzyka. Promocja zdrowia psychicznego to pomnażanie zdrowia i wzmacnianie zasobów, jest nastawione na wzmacnianie czynników chroniących”.⁷

---

⁷ K.Ostaszewski „Kompendium wiedzy o profilaktyce”

Priorytetem działań podejmowanych w ramach realizacji Programu będą:

- działania informacyjno - edukacyjne,
- profilaktyka zachowań ryzykownych,
- dostęp do specjalistów, poradnictwo i wsparcie w rozwiązywaniu problemów osób uzależnionych oraz doświadczających przemocy i ich rodzin,
- podnoszenie kompetencji osób pracujących z osobami uzależnionymi i ich rodzinami oraz doświadczających przemocy,
- diagnozowanie i monitorowanie problemów uzależnień oraz występowanie przemocy.

2. Zadania i działania Programu

Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków

Lp.	Działania	Odbiorcy	Wskaźniki
1	Wspieranie działalności środowisk abstynenckich	- osoby uzależnione i członkowie ich rodzin	- liczba działań - liczba odbiorców
2	Prowadzenie punktu informacyjno - konsultacyjnego dla osób z problemem alkoholowym, używających inne środki psychoaktywne i ich rodzin, osób doświadczających przemocy domowej	- osoby zagrożone uzależnieniem - osoby uzależnione - osoby doświadczające przemocy domowej	- liczba działań - liczba odbiorców
3	Realizacja działań mających na celu motywowanie do podjęcia terapii, zapobieganie nawrotom choroby oraz pracę nad systemem wartości zdrowia i zdrowego stylu życia, w tym maratonów terapeutycznych	- osoby zagrożone uzależnieniem lub uzależnione	- liczba działań - liczba odbiorców
4	Badania w przedmiocie uzależnienia od alkoholu dla osób skierowanych do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, pokrycie kosztów sądowych w sprawach o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	- osoby spożywające alkohol w sposób szkodliwy	- liczba działań - liczba odbiorców
5	Diagnozowanie i badania problemów w zakresie uzależnień i przemocy domowej	- wszyscy mieszkańcy gminy	- liczba działań - liczba odbiorców - liczba sporządzonych badań i diagnoz

Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe oraz narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą

Lp	Działania	Odbiorcy	Wskaźniki
1	Prowadzenie działań informacyjno – edukacyjnych w obszarze profilaktyki, zachowań ryzykownych, przeciwdziałania przemocy domowej	- dorośli	- liczba działań - liczba odbiorców
2	Udzielanie wsparcia specjalistów dla osób doświadczających	- osoby doświadczające	- liczba działań

	przemocy domowej	przemocy domowej	- liczba odbiorców
3	Prowadzenie punktu informacyjno - konsultacyjnego dla osób z problemem alkoholowym, używających inne środki psychoaktywne i ich rodzin, osób doświadczających przemocy domowej	- osoby zagrożone uzależnieniem - osoby uzależnione - osoby doświadczające przemocy domowej	- liczba działań - liczba odbiorców
4	Udzielanie wsparcia psychologicznego dla osób używających szkodliwie i uzależnionych od alkoholu, używających inne środki psychoaktywne i ich rodzin	- osoby zagrożone uzależnieniem lub uzależnione i członkowie ich rodzin	- liczba działań - liczba odbiorców
5	Realizacja działań mającej na celu motywowanie do podjęcia terapii, zapobieganie nawrotom choroby oraz prace nad systemem wartości zdrowia i zdrowego stylu życia	- osoby nadużywające alkoholu - osoby uzależnione od alkoholu	- liczba działań - liczba odbiorców
6	Realizowanie działań przeciwdziałających wykluczeniu społecznemu osób nadużywających i uzależnionych od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych poprzez działania informacyjno – edukacyjne, integrację społeczną, w tym organizacja imprez i wyjazdów trzeźwościowych	- osoby zagrożone uzależnieniem lub uzależnione i członkowie ich rodzin	- liczba działań - liczba odbiorców

Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym

Lp	Działania	Odbiorcy	Wskaźniki
1	Realizacja programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego znajdującego się w bazie programów rekomendowanych	- dzieci - młodzież	- liczba działań - liczba odbiorców
2	Realizacja autorskich programów profilaktycznych z zakresu profilaktyki uzależnień i promocji zdrowia psychicznego	- dzieci - młodzież	- liczba działań - liczba odbiorców
3	Doskonalenie kompetencji nauczycieli w zakresie wczesnego rozpoznawania zagrożenia spożywania alkoholu, używania narkotyków, nowych środków psychoaktywnych, uzależnień behawioralnych, przemocy	- nauczyciele	- liczba działań - liczba odbiorców
4	Organizacja szkoleń przygotowujących nauczycieli do realizacji programów rekomendowanych w ramach systemu rekomendacji	- nauczyciele	- liczba działań - liczba odbiorców
5	Realizacja działań informacyjno – edukacyjnych, programów profilaktycznych i aktywna współpraca z rodzicami w obszarze profilaktyki	- rodzice uczniów	- liczba działań - liczba odbiorców
6	Organizacja oraz realizacja szkoleń z zakresu profilaktyki uzależnień, przemocy domowej, przemocy rówieśniczej	- GKRPA - pracownicy pomocy społecznej - członkowie ZI - policja, prokuratorzy, kuratorzy - nauczyciele - inne grupy zawodowe	- liczba szkoleń - liczba odbiorców
7	Prowadzenie działań informacyjnych i edukacyjnych dotyczących skutków spożywania alkoholu w okresie ciąży. Edukacja w zakresie FASD	- młodzież - osoby dorosłe - kobiety w ciąży	- liczba działań - rodzaj działań - liczba odbiorców
8	Prowadzenie działań na rzecz przeciwdziałania nietrzeźwości użytkowników dróg	- dzieci, młodzież - osoby dorosłe	- liczba działań - liczba odbiorców

		- kierowcy	
9	Przygotowanie, zakup i dystrybucja materiałów edukacyjnych, informacyjnych i profilaktycznych dotyczących problematyki uzależnień od alkoholu, substancji psychoaktywnych, uzależnień behawioralnych i przemocy	- dzieci i młodzież, - osoby dorosłe	- liczba materiałów - liczba działań - liczba odbiorców
10	Realizacja działań profilaktycznych dla dzieci i młodzieży z grup ryzyka	- dzieci i młodzież	- liczba działań - liczba odbiorców
11	Realizacja pozalekcyjnych zajęć sportowych	-dzieci i młodzież	- liczba działań - liczba odbiorców
12	Realizacja programów socjoterapeutycznych dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym	- dzieci	- liczba działań - liczba odbiorców
13	Realizacja działań profilaktycznych połączonych z zajęciami rekreacyjno - sportowymi dla dzieci i młodzieży	- dzieci i młodzież	- liczba działań - liczba odbiorców
14	Realizacja działań profilaktycznych w okresie wycieczki zimowego i letniego dla dzieci i młodzieży, w tym półkolonii	- dzieci i młodzież	- liczba działań - liczba odbiorców
15	Realizacja wyjazdów integracyjno – profilaktycznych dla dzieci i młodzieży z rodzin z problemem alkoholowym	- dzieci i młodzież	- liczba działań - liczba odbiorców
16	Organizacja kampanii edukacyjnych, warsztatów i festynów promujących abstynencję, zdrowy styl życia wolny od uzależnień i zdrowie psychiczne	- dzieci i młodzież - osoby dorosłe	- liczba działań - liczba odbiorców

Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych

Lp	Działania	Odbiorcy	Wskaźniki
1	Współpraca z organizacjami pozarządowymi	- dzieci i młodzież - osoby dorosłe	- formy współpracy - liczba działań - liczba odbiorców
2	Przekazanie dotacji na realizację zadań publicznych w zakresie zdrowia publicznego	- dzieci i młodzież	- formy współpracy - liczba podjętych działań -liczba odbiorców
3	Zwiększenie dostępności do zajęć informacyjno – edukacyjnych połączonych z rozwojem fizycznym dzieci i młodzieży, w tym poprzez wspomaganie modernizacji i doposażenia infrastruktury sportowo - rekreacyjnej	- dzieci i młodzież	- liczba działań - liczba odbiorców
4	Współpraca z grupami samopomocowymi, parafiami w zakresie pomocy osobom z problemem uzależnienia i ich rodzinom	- dzieci i młodzież - osoby dorosłe	-liczba działań

Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego

Lp	Działania	Odbiorcy	Wskaźniki
1	Kontrola przestrzegania zasad i warunków korzystania ze zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zgodnie z ustawą z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi	- punkty sprzedaży napojów alkoholowych	- liczba kontroli
2	Podejmowanie działań zmierzających do wszczęcia postępowania w związku z naruszeniem art.13 ¹ i art.15	- punkty sprzedaży, w których naruszane są	- liczba działań - liczba punktów

	ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi	przepisy	
3	Realizacja szkoleń dla właścicieli punktów handlowych ze sprzedażą napojów alkoholowych i sprzedawców	- właściciele i sprzedawcy punktów sprzedaży napojów alkoholowych	- liczba szkoleń - liczba odbiorców

Koszty obsługi Programu, w tym doposażanie stanowiska pracy poprzez zakup niezbędnych sprzętów biurowych, licencji, oprogramowania, artykułów biurowych, papierniczych, literatury, czasopism specjalistycznych, mebli, konserwacji, napraw sprzętu biurowego, remontów pomieszczenia przeznaczonego do pracy Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gniewie oraz prowadzenia Punktu Informacyjno - Konsultacyjnego mogą być pokrywane z ww. opłat.

Rozdział III

1. Finansowanie zadań Programu

Realizacja zadań Programu finansowana będzie ze środków własnych Gminy pochodzących z opłat wnoszonych przez przedsiębiorców za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz środków z opłat za zezwolenia na hurtową sprzedaż napojów alkoholowych w opakowaniach do 300ml.

Zgodnie z Ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi art. 18² dochody z opłat za zezwolenia wydawane na podstawie art. 18 i art. 18¹ oraz dochody z opłat określonych w art. 11¹ będą wykorzystywane na realizację powyższego Programu i nie mogą być przeznaczone na inne cele.

Opłata wnoszona przez przedsiębiorców prowadzących hurtowy obrót alkoholem tzw. „małpki” przeznaczona jest na działania mające na celu realizację lokalnej międzysektorowej polityki przeciwdziałania negatywnym skutkom spożywania alkoholu, w szczególności na realizację zadań wskazanych w niniejszym Programie. Środki te nie mogą być przeznaczone na zadania, które ustawowo przypisane są innym podmiotom.

2. Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gniewie została powołana zarządzeniem Burmistrza Miasta i Gminy Gniew. W skład GKRPA wchodzi osoby przeszkolone w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

Do kompetencji Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych należą:

1. zadania zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu,
2. zadania opiniodawcze, w tym opiniowanie wniosków o wydanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych,
3. zadania kontrolne, w tym kontrola zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych,
4. uczestnictwo w pracach Zespołu Interdyscyplinarnego, dotyczących rodzin, w których przemoc wynika z nadużywania alkoholu,
5. inicjowanie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych,
6. współpraca z instytucjami, organizacjami i szkołami w celu diagnozowania oraz zapobiegania zjawiskom patologii i przemocy w rodzinie.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gniewie przy wykonywaniu swoich czynności współpracuje z inspektorem ds. profilaktyki i uzależnień, który koordynuje realizację Programu oraz pracę ww. Komisji. Członkowie GKRPA w Gniewie zobowiązani są do podnoszenia kwalifikacji poprzez udział w szkoleniach, konferencjach i innych formach edukacji.

Dla członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gniewie ustala się następujące wynagrodzenie:

- przewodniczący Komisji wynagrodzenie w wysokości 500,00zł brutto
- z-ca przewodniczącego Komisji wynagrodzenie w wysokości 450,00zł brutto
- sekretarz Komisji wynagrodzenie w wysokości 450,00zł brutto
- członek Komisji wynagrodzenie w wysokości 360,00zł brutto

Wynagrodzenie dla członków Komisji przysługuje za każdy przepracowany miesiąc. Płatne

ostatniego dnia miesiąca i obejmuje całokształt pracy związanej z wykonaniem działań w zespołach oraz uczestnictwa we wspólnym posiedzeniu.

Podstawę wypłacenia wynagrodzenia stanowi sporządzone i podpisane przez przewodniczącego lub zastępcę zestawienie wykonanych czynności przez członków Komisji.

Za nieobecność na posiedzeniu lub niewykonanie przydzielonego zadania ustala się potrącenie w wysokości 50% przysługującego wynagrodzenia.

Członkom Komisji przysługuje zwrot poniesionych kosztów z tytułu podróży służbowych dotyczących szkoleń oraz wyjazdów związanych z wykonywaniem czynności i zadań Komisji, według załączonych rachunków i biletów za przejazd.

3. Koordynacja i realizacja programu

Za koordynację zadań realizowanych w związku z Programem odpowiedzialny jest Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gniewie.

Program realizowany jest we współpracy z innymi podmiotami działającymi na terenie Gminy Gniew, w tym:

- Urzędem Miasta i Gminy Gniew,
- Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gniewie,
- Zespołem Interdyscyplinarnym w Gniewie,
- Komisariatem Policji w Gniewie,
- placówkami oświatowymi działającymi na terenie Gminy Gniew,
- Gminnym Ośrodkiem Sportu i Rekreacji w Gniewie,
- Centrum Kultury i Biblioteką Publiczną w Gniewie,
- placówkami medycznymi na terenie Gminy Gniew,
- organizacjami pozarządowymi,
- Parafiami Rzymskokatolickimi z terenu Gminy Gniew,
- sołectwami.

4. Monitorowanie problemów uzależnień

Niezbędne jest monitorowanie działań podejmowanych w związku z realizacją Programu. Wyniki prowadzonego monitoringu stanowiąc będą źródło informacji z zakresu rozwiązywania problemów uzależnień i przemocy domowej. Dane te posłużą do podejmowania decyzji dotyczących rozszerzenia, ograniczenia lub zmiany poszczególnych działań profilaktycznych realizowanych wśród dzieci, młodzieży oraz dorosłych mieszkańców Gminy Gniew oraz podejmowanych działań terapeutycznych dla osób uzależnionych od alkoholu i współuzależnionych.

5. Sprawozdawczość i ocena realizacji działań

Ewaluacja Gminnego Programu Profilaktyki sporządzona jest każdego roku przez Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gniewie i przedstawiona Radzie Miejskiej w Gniewie do 30 czerwca roku następnego po roku, którego dotyczy raport.